Українська енергетична біржа спростовує
інформацію щодо непрозорості аукціонів з продажу електроенергії
та щодо невідповідності біржовим стандартам ЄС

З огляду на те, що останніми днями в ЗМІ з'явилися заяви відносно проведення Українською енергетичною біржею (УЕБ) аукціонів з продажу електроенергії державними виробниками, Українська енергетична біржа повідомляє наступне.

Щодо аукціонів з продажу електроенергії:

Пунктом 6 ч. 2. Ст. 66 Закону України «Про ринок електричної енергії» закріплено обов'язок державних виробників реалізовувати електроенергію за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, порядок проведення яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

Відповідно, Кабінетом Міністрів України, Постановою від 5 червня 2019 р. № 499, було затверджено «Порядок проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами» (далі – Порядок).

Українська енергетична біржа отримала право проводити аукціони з продажу електричної енергії державних виробників відповідно результатів конкурсного відбору згідно з Порядком відбору організаторів електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами. З цією метою Міненерго було утворено конкурсну комісію за участю представників Міненерго, Мінекономіки, НКРЕКП та АМКУ.

Звертаємо увагу, шо Порядком передбачено функціонування Аукціонного комітету до складу якого входять представники Міненерго, НКРЕКП, Мінекономіки, АМКУ та державних продавців електроенергії. Головою аукціонного комітету є Міністр енергетики або його заступник. Біржа може проводити аукціони **виключно** в межах правил, що встановлюються Порядком. Моменти проведення аукціонів, що не врегульовано Порядком, визначаються у регламенті біржі, який затверджує Аукціонний комітет. Окрім цього, Аукціонний комітет здійснює моніторинг за проведенням аукціонів щодо дотримання учасниками аукціону та біржею регламенту, розробляє та надає біржі рекомендації щодо заходів, спрямованих на підтримку добросовісної конкуренції, визначає форми та технології проведення аукціону тощо. Тобто, Аукціонний комітет повністю визначає і контролює умови проведення аукціонів з продажу електричної енергії і має компетенції, щоб їх змінити.

Таким чином, проведення аукціонів з продажу електроенергії повністю контролюється державою і Міністерством енергетики, зокрема.

Українською енергетичною біржею забезпечується цілковита прозорість проведення таких електронних аукціонів, шляхом публікаціє всієї інформації про хід та результати торгів, що визначено Порядком. Щодня членам Аукціонного комітету біржею надаються звіти про торги електричною енергією. УЕБ співпрацює з усіма регулюючими органами щодо сприяння у виявленні можливих фактів недобросовісної конкуренції.

За час проведення аукціонів, державним регулюванням та Аукціонним комітетом багато разів змінювалися умови та вимоги до проведення аукціонів, які потребували значних технічних переналаштувань роботи електронної торгової системи, що було забезпечено УЕБ без жодної затримки в реалізації. В тому числі, було впроваджено ряд технічних рішень, направлених на вдосконалення механізмів торгів та забезпечення потреб учасників ринку для ефективної роботи ринку електроенергії. Жодного разу не було зафіксовано скарг та нарікань на Українську енергетичну біржу щодо порушення Порядку чи регламенту проведення аукціонів. Натомість 174 учасники ринку виразили УЕБ подяку та надали рекомендації.

Щодо відповідності стандартам ЄС:

Українська енергетична біржа була обрана Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, як біржа, що здатна забезпечити імплементацію європейських вимог для організації конкурентної біржової торгівлі. Відповідно, між Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, Європейським Банком Реконструкції та Розвитку, Міністерством енергетики України та Українською енергетичною біржею було підписано Меморандум метою якого є забезпечення розвитку УЕБ відповідно до європейських стандартів. До складу «Advisory Board» УЕБ увійшли представники Секретаріату Енергетичного Співтовариства, ЄБРР та Міністерства енергетики України. Відповідно, Advisory Board ведеться активна робота з повного переходу УЕБ на стандарти роботи європейських бірж, забезпечення клірингу, відповідної організаційної структури та кращих технологій. Укладені відповідні договори з провідними європейськими консультантами та вендорами, до роботи залучаються кращі експерти з європейських енергетичних бірж. УЕБ співпрацює з провідними світовими біржами та розробниками рішень для провідних клірингових центрів.

Розвиток короткострокової торгівлі природним газом відповідно до стандартів ЄС було підтримано і НКРЕКП та ТОВ «Оператор ГТС України», шляхом підписання Меморандуму з УЕБ та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Восени минулого року, УЕБ було здійснено запуск короткострокового ринку природного газу відповідно до вимог Регламенту ЄС № 312/2014 та Кодексу ГТС України, що дає змогу в повній мірі запрацювати ринку добового балансування природного газу.

Секретаріатом Енергетичного Співтовариства за участі Української енергетичної біржі здійснюється реалізація проекту SEEGAS, метою якого є об'єднання країн Південно-Східної та Східної Європи для спільної торгівлі газом в межах одного торгового простору з подальшою інтеграцією в єдиний європейський газовий ринок. Таким чином вже реалізується в Україні створення газового хабу відповідно до стандартів ЄС.

УЕБ є членом Асоціації Європейських Енергетичних Бірж Europex, що включає 29 провідних енергетичних бірж, фокусується на розробках європейської нормативної бази для оптової торгівлі енергоресурсами та відновлювальною енергетикою.

В Україні створено законодавство, відповідно до стандартів ЄС, що регулює діяльність товарних бірж. Відповідно до Закону України 738-IX від 19.06.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» діяльність товарних бірж та їх клірингова діяльність з визначення зобов'язань підлягає ліцензуванню, встановлюються жорсткі вимоги до діяльності бірж (практично аналогічні як для діяльності фондових бірж). Регулятором є НКЦПФР. На виконання вимог вищезазначеного закону, з 22.12.2020 УЕБ проводиться реорганізація шляхом перетворення в товариство з обмеженою відповідальністю, оскільки 1 липня 2021 року товарні біржі матимуть право провадити свою діяльність виключно у формі АТ або ТОВ.

З огляду на вищевикладене, Українська енергетична Біржа підкреслює свою відкритість та готовність до діалогу з усіма органами влади, готовність працювати за кращими правилами та практиками ЄС, дякує за довіру європейським партнерам та своїм 1200 учасникам, декларує своє подальші наміри працювати над встановленням конкурентного та прозорого ринку енергоресурсів України, як це здійснюється УЕБ останні, майже, 11 років.